

عبدالاحمد فیض

تأثیرات تحریم و قطع همکاری مالی بروضعیت حقوق بشری!

امروز سیاره زیبای ما روزهای دشواری را پشت سر میگذارد، گسترش فزاینده پاندمی کوید نزده حیات هموعان را در مجموع جهان به تهدید گرفته است که بوضوح نجات دنیا ازین مصیبت هولناک بدون همکاری و مشارکت فعالانه و بدون استثنای همه کشورها و ملل جهان ممکن نخواهد بود، لذا با عنایت به این تهدید بالقوه در مقیاس بزرگ، تداوم یا اعمال سیاست تحریم و قطع روابط و همکاریهای مالی به نهادها و مؤسسات بین المللی فعال در عرصه مساعدتهای بشری و خدمات بهداشتی همگانی آنها مرتبط به سازمان ملل متحد پیامدهای منفی سنگین و ویرانگر در زمینه تضعیع استانداردهای پذیرفته شده حقوق بشری در قبال خواهد داشت، اقداماتی هوشمندانه که درین برهه حساس از سوی برخی دولتها در سطح روابط موجود بین المللی شاهد هستیم.

اعمال تحریمات با توجه به اهداف آن و هکذا دوام و یا قطع مناسبات مالی دولت به جانب ثالث، حاوی کرکتر حقوقی است، در جهان معاصر تحریمات اقتصادی بیانگراصول و ارزشهای تمدنی در نظام جهانی و مجموع الزامات و تکالیف دولت از قواعد و هنجارهای بین المللی است، لذا در صورت تخطی ازین ارزشهای جمعی که معطوف بر امنیت و ثبات بین المللی است، وضع و انفاذ تحریم های اقتصادی علیه جانب متخلف کسب مشروعیت مینماید.

محتوی کلی و ساختاری تحریم اقتصادی در فصل هفتم منشور ملل متحد تصریح که با عبور از یک پروسیدور اجرائی در شورای امنیت ملل متحد به منصبه تطبیق قرار میگیرد، این بدان معنی است که وضع یک جانبه تحریم و اقدامات مجرد دولت بدون توافق و صدور مجوز حقوقی شورای امنیت ملل متحد و جاهت نخواهند یافت. لذا با عطف توجه به ماهیت حقوقی این تدابیری تنبهی بین المللی، تحریم لزوماً بایست عاری از عارضه های سیاسی، عیوب حقوقی و ساختاری بوده تا بتواند بمثابه یک عنصر مشروع در راستای پاسداری از ادعیه عمومی کاربرد حقوقی یابد.

مجموع تجاروب جهانی ناشی از اعمال تحریم گواه برین است که در نظام آشفته بین المللی تحریم دیگر در فقدان اهداف و محتوی ارزشی خود قرار گرفته و سلطه نظام یک قطبی موجب شده است تا رژیم تحریم پیش ازینکه در قالب هنجاری پذیرفته کاربرد مشروع داشته باشد، بیک سیمای خشن دوگانه چهره بدل نموده است. فصل جدید اعمال تحریم در بیش از دودهمه گذشته بوضوح ثابت نموده است که رژیم تحریم پیش ازینکه به مقاصد اصلی یعنی حفظ امنیت جمعی در نظام بین المللی بکار گرفته شود، بمثابه ابزار دخالت دولتها معطوف به تحمیل زیان های جبران نا پذیری به مردمان عادی و تضییع فاجعانه حقوق بشری بوده است.

بی نیازتردید وابهام است که وضع تحریم مالی ویا قطع همکاری به نهادهای جهانی کمک رسانی درعرصه حقوق بشری درشرایط بحران ناشی ازاشاعه روزافزون اپیدمی کوید نزده که گسترش وحشتناک فقروتھی دستی را درمیان ساکنان کشورهای عقبمانده ومعروض به مشکلات داخلی درپی دارد، بطورآشکاربه کلیه اصول وارزشهای انسانی در تضاد قرارمیگیرد که درماده (۲۵) میثاق حقوق بشروماده (۵۵) منشورملل متحد وکانوانسیون حقوق اقتصادی و اجتماعی مصوب سال (۱۹۶۶) تجلی یافته است ودرهمه این اسناد با اعتبارحقوقی بین المللی بطورصریح برحقوق انسانها مبنی برحق دسترسی به کلیه امکانات بهداشتی وسلامتی جسمی وروحي انسان تأکید گردیده است ، لذا دولت بمثابه ای اصلی ترین تابع وعنصرمسوول درنظام حقوقی جهانی ملزم میگردد تا مفاد مندرج دراسناد حقوقی فوق را درمواجهه با عنصرثالث بدون درنظرداشت نوع ، سطح وچگونگی روابط مطمح نظرقراردهند. هکذا علی الرغم تأکید برلزوم دسترسی انسان به حق سلامتی وغذای مناسب دراسناد متعدد حقوق بین المللی، منشور سازمان صحت جهان بمثابه مرجع مسوول نظارت ازسلامتی انسان، دولتهای عضورا مکلف میسازد تا درراستای کنترول ونیزپیش گیری امراض کشنده وتھیه ادویه ضروری به همکاری صادقانه ادامه دهند.

اما با وصف این همه تأکیدات، ایالات متحده درشرایط دشوارکنونی، نه تنها برلزوم ادامه سیاست تحریم وپی مبالاتی نسبت به پیش نویس کاهش تحریمات اقتصادی علیه دولت های معین که ازسوی تعدادی ازکشورها درشورای امنیت مطرح گردیده بود ، پا فشاری داشته بلکه سازمان بهداشت جهانی را نیزبه قطع کامل کمکهای مالی به بهانه های نا مؤ جھی درچنان شرایطی تهدید نموده است که خطرجهانی ناشی ازاشاعه ویروس کشنده کوید نزده دولت ها وهمه بشریت را به مشارکت فعال درمقابله با این تهدید همگانی میطلبد ، لذا با عطف توجه به مسوولیت بین المللی دولت برپایه هنجارهای جهان شمول، ایالات متحده بطورآشکاربه دلیل استمراررویکرد تحریم وعدم ادامه همکاری به نهاد بین المللی بهداشت، به نقض فاجعانه حقوق بشری متهم خواهند گشت، زیرا پیامد ناشی ازاین اقدامات جزء گسترش فقروشیوع امراض درمیان بشریت تأثیری مثبتی درقبال نخواهد داشت.